

Asia: VN/12191/2026

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi yleistukilain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Akava ry kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa asiassa ja toteaa seuraavaa.

Esitysluonnoksessa esitetään säädettäväksi laki yleistukilain voimaantulosäännöksen muuttamisesta koskien yleistuen tarveharkinnassa huomioon otettavaa tuloa. Osittaista varhennettua vanhuuseläkettä ei huomioitaisi yleistuen tarveharkinnan tulona niiden osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen saajien kohdalla, joille on annettu päätös osittaisesta varhennetusta vanhuuseläkkeestä ennen 16.1.2026.

Akava pitää perusteltuna sitä, että hallitus pyrkii korjaamaan yleistuen käyttöönoton yhteydessä syntyneitä ennakoimattomia vaikutuksia osittaista varhennettua vanhuuseläkettä saaville henkilöille. Esityksessä tunnistetaan se, että osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen saajat ovat tehneet eläkeratkaisunsa tilanteessa, jossa yleistuen vaikutuksia heidän toimeentuloonsa ei ole voitu ottaa päätöksenteossa huomioon. Osittaista varhennettua vanhuuseläkettä ei voi myöhemmin keskeyttää tai lakkauttaa, ja päätöksen voi perua vain kolmen kuukauden kuluessa sen antamisesta. Sääntelyn puutteiden korjaaminen on siten tarpeellista kohtuuttomien tilanteiden välttämiseksi.

Akava kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että yleistuen tarveharkintaan ehdotettu muutos kohtelee osittaista varhennettua vanhuuseläkettä saavia henkilöitä eri tavoin riippuen siitä, onko eläkepäätös annettu ennen vai jälkeen 16.1.2026. Tällöin yleistuen määrään vaikuttaisi henkilön olosuhteiden sijasta ratkaisevasti eläkepäätöksen ajankohta. Ehdotettu ratkaisu perustuu luottamuksensuojan huomioon ottamiseen niiden henkilöiden osalta, jotka ovat tehneet eläkeratkaisunsa ennen kuin yleistuen vaikutukset olivat tiedossa. Esitysluonnoksessa olisi kuitenkin perusteltua arvioida, ovatko ennen ja jälkeen 16.1.2026 eläkepäätöksen saaneet henkilöt yhdenvertaisuuden näkökulmasta niin erilaisessa asemassa, että heidän erilainen kohtelunsa on

oikeasuhtaista. Vaihtoehtoa, jossa osittaista varhennettua vanhuuseläkettä kohdeltaisiin yhdenmukaisesti kaikkien yleistuen saajien osalta, on käsitelty esitysluonnoksessa melko niukasti.

Ojala Katri
Akava ry